

BENCHMARK JEUGDHULP 2019

Vergelijking Amsterdam, Rotterdam,
Den Haag, Utrecht, Eindhoven en
Almere

September 2020

Samenvatting benchmark

De uitgaven in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag zijn in absolute zin en per jeugdige het hoogste, in Utrecht zijn ze relatief laag

- In Amsterdam, Rotterdam en Den Haag liggen in 2019 de kosten per jeugdige respectievelijk op 15%, 8% en 12% boven het gemiddelde van de zes gemeenten
- In Utrecht liggen de kosten per jeugdige met -25% ver onder het gemiddelde, Eindhoven (-2%) en Almere (-7%) liggen allebei iets onder het gemiddelde

Wanneer rekening wordt gehouden met de demografische kenmerken van de jeugdpopulatie (de 'zwaarte') liggen de uitgaven per jeugdige dicht bij elkaar

- Rotterdam en Amsterdam ontvangen de hoogste uitkering uit het gemeentefonds per jeugdige. Deze uitkering wordt gebaseerd op sociaal economische factoren met invloed op de behoefte aan jeugdhulp. Rotterdam 2.087/ jeugdige inwoner, Amsterdam ontvangt 1.877/ jeugdige inwoner, het gemiddelde van de zes steden is 1.783/ jeugdige inwoner
- Door te corrigeren voor verschil in inkomsten is een betere vergelijking te maken met het gemiddelde. Voor Rotterdam zijn de uitgaven na correctie -8% onder het gemiddelde (i.p.v. +8%), voor Amsterdam zijn de uitgaven na correctie +10% hoger dan het gemiddelde van de zes steden (i.p.v. +15%), voor Utrecht -11% onder het gemiddelde (i.p.v. -25%)
- Amsterdam is ook niet meer de stad met de hoogste uitgaven, Den Haag komt +13% boven het gemiddelde uit

Om op het gemiddelde te komen na een correctie o.b.v. sociaal-economische factoren zullen sommige steden hun uitgaven moeten minderen, terwijl anderen juist meer hadden kunnen uitgeven

- Wanneer Amsterdam in 2019 270 mln had uitgegeven in plaats van de huidige 299 mln (min 29mln) zouden de uitgaven in lijn liggen met het gemiddelde van de zes steden. Den Haag had ca. 27 mln minder moeten uitgeven om tot het gemiddelde te komen.
- Rotterdam en Utrecht, daarentegen, hadden respectievelijk 18 mln en 10 mln meer kunnen uitgeven om in lijn te liggen met het gemiddelde.
- Voor Eindhoven en Almere zijn de veranderingen beperkt

Let op: in de benchmark worden zes steden onderling vergeleken. De benchmark geeft geen duiding over of de totale inkomsten uit het gemeentefonds toereikend zijn voor de benodigde jeugdzorg

Achtergrond en methodiek benchmark

Doel en opzet

Het doel van deze benchmark is om een vergelijking te maken van de uitgaven aan en inkomsten voor jeugdhulp in zes grote steden: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Eindhoven en Almere.

Om een goede vergelijking te maken worden de volgende stappen doorlopen:

- De uitgaven worden vergeleken op basis van de realisatie 2019 in absolute en relatieve zin.
- Daarnaast wordt een correctie toegepast op basis van de inkomsten uit het gemeentefonds, deze verschillen omdat er rekening gehouden wordt met de verschillende sociaal-economische achtergrond van de populatie in de steden.
  - Via het gemeentefonds verstrekt het Rijk ieder jaar een bedrag aan gemeenten voor jeugdhulp. Dit bedrag wordt deels bepaald aan de hand van het aantal jongeren, maar hangt daarnaast ook af van sociaal-economische factoren als eenouderhuishoudens en lage inkomens. Deze methodiek is gebruikt om de uitgaven aan jeugdhulp vergelijkbaarder te maken voor de 6 grote gemeenten.
- Daarnaast zijn de inkomsten uit het gemeentefonds gebruikt om inzicht te geven in hoeverre de inkomsten toereikend zijn voor een sluitende begroting.

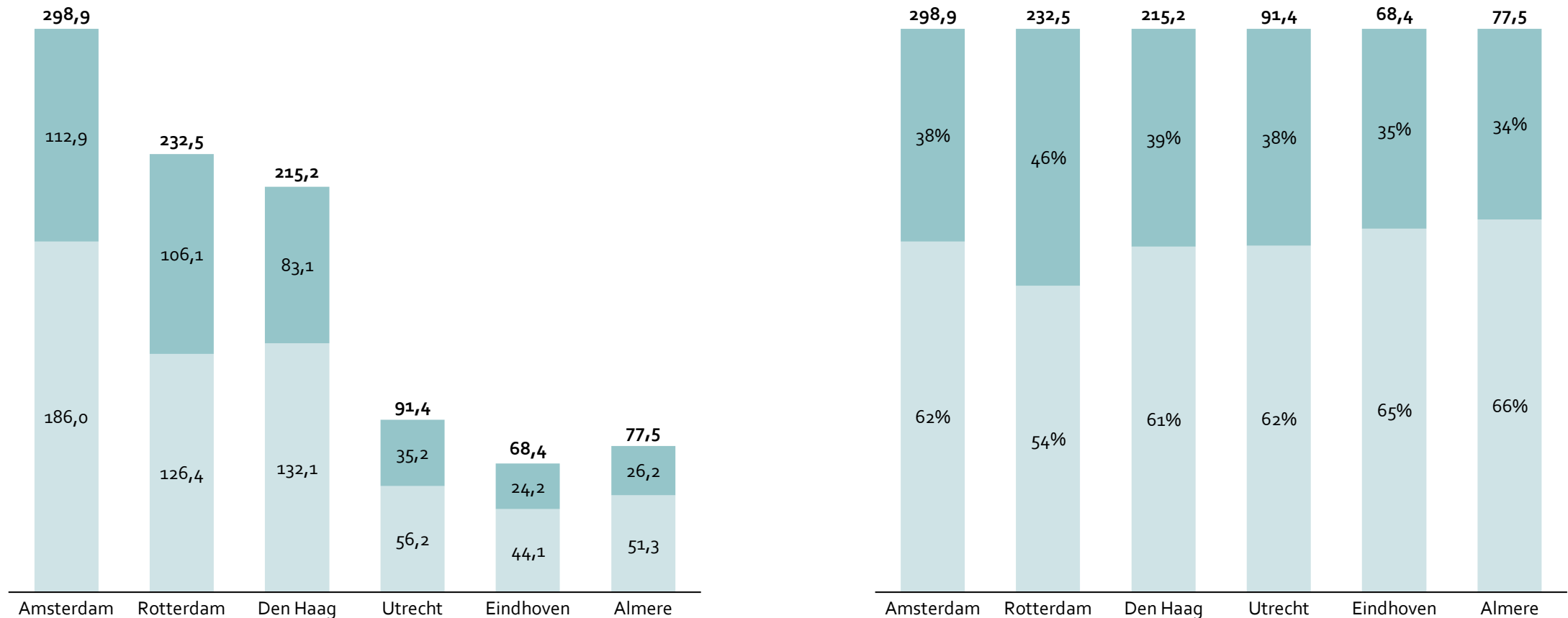
Belangrijke opmerkingen:

- Alle uitgaven zijn exclusief apparaatkosten
- De inkomsten uit het gemeentefonds zijn inclusief de uitkeringsfactor, maar exclusief de allocatie van de nettering voor eigen verdienvermogen (op basis van WOZ en OZB), en exclusief de vaste uitkering voor de grote steden.
- De cijfers zijn gebaseerd op publieke informatie, er is getracht ze zo goed mogelijk vergelijkbaar te maken. Echter een 100% aansluiting is gegeven de verschillende gebruikte definities niet te realiseren. (zie ook details op [blz 11](#))

Amsterdam geeft in absolute zin meeste uit aan jeugdhulp, Eindhoven het minste

Uitgaven jeugdhulp, gesplitst naar specialistische jeugdhulp en overige jeugdhulp ¹, realisatie 2019, € mln

Specialistische jeugdhulp Preventie en overige kosten

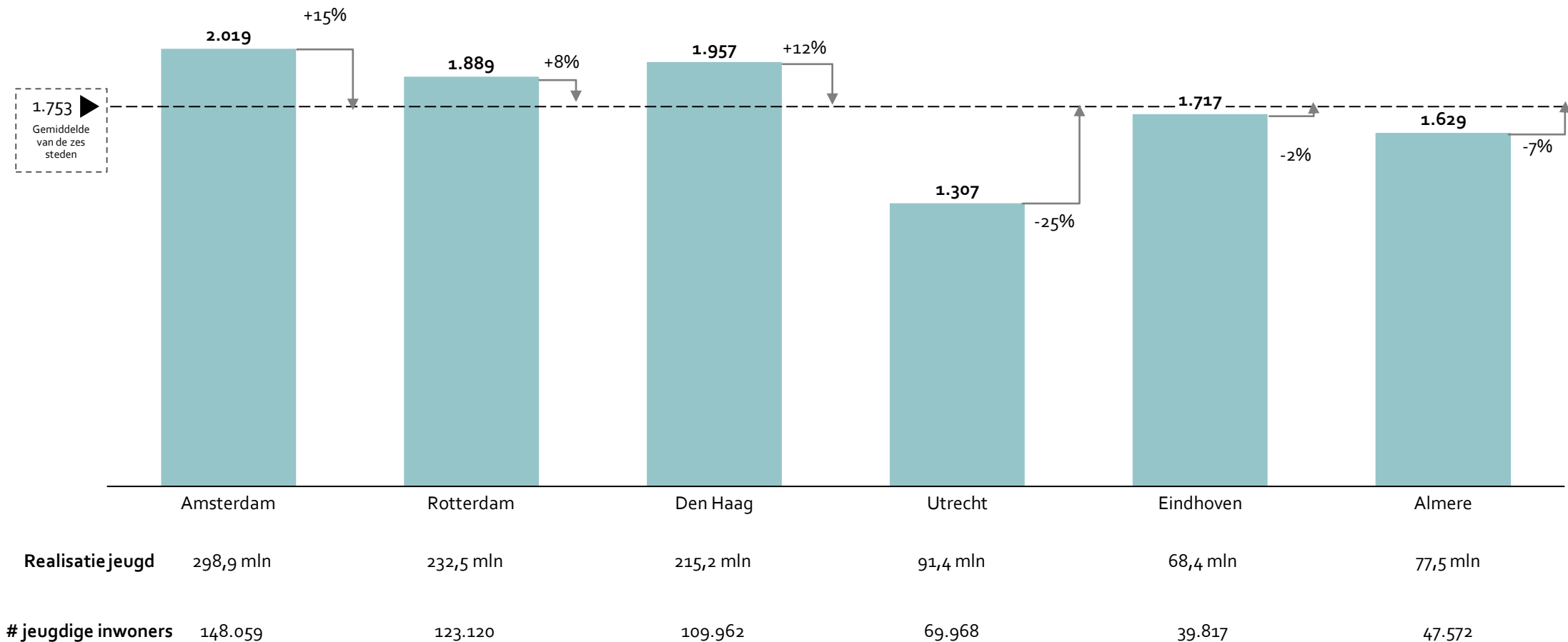

1. Bedragen zijn exclusief apparaatkosten. Voor Amsterdam is de jeugdgezondheidszorg door de OKTs niet meegenomen.

Bron: Gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Eindhoven en Almere realisaties 2019; Analyse it's public

In A'dam, R'dam en Den Haag liggen de uitgaven per jeugdige ver boven het gemiddelde, in Utrecht ver onder het gemiddelde

Kosten per jeugdige inwoner¹, realisatie 2019, €

1. Bedragen zijn exclusief apparaatkosten. Voor Amsterdam is de jeugdgezondheidszorg door de OKTs niet meegenomen

Bron: Gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Eindhoven en Almere realisaties 2019; CBS bevolkingsdata; Analyse it's public

Echter, jeugdpopulaties verschillen tussen de grote steden en daarmee de verwachte behoefte aan jeugdhulp

Belangrijke demografische kenmerken met relevantie voor jeugdhulp 2019, % van totaal aantal jeugdigen/huishoudens

		Amsterdam	Rotterdam	Den Haag	Utrecht	Eindhoven	Almere
Huishoudens met laag inkomen	Aantal (% van huishoudens)	32%	37%	33%	26%	31%	27%
Eenouderhuishoudens		8%	10%	9%	5%	7%	12%
Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	Aantal (% van jeugdigen)	25%	28%	23%	14%	17%	16%
Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik		3%	3%	4%	5%	4%	3%
Eenouder huishoudens met 2 of meer kinderen		3%	4%	3%	2%	2%	5%
Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	Aantal (% van huishoudens)	2%	4%	3%	2%	2%	3%
Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens		2%	3%	3%	1%	2%	2%
Basisonderwijsleerlingen met leerlinggewicht 0,3 of 1,2	Aantal (% van jeugdigen)	5%	7%	6%	5%	4%	3%
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens		30.700	27.100	29.200	30.900	29.000	29.700

Hoogst scorend op demografische factor:

Plek 1

Plek 2

Plek 3

Deze achtergrondkenmerken resulteren in verschillende uitkeringen per jeugdige uit het gemeentefonds

De gemeentefonds uitkering voor Jeugd wordt bepaald door verschillende factoren¹:

1) Bedrag per jeugdigen, gelijk voor iedere jeugdige in iedere gemeente

2) Bedrag gebaseerd op een diverse demografische factoren die naar verwachting een voorspellend effect hebben op het gebruik van jeugdzorg, belangrijke factoren hierin zijn:

- Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik
- Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens
- Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen
- Eenouderhuishoudens
- Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen
- Jeugdigen in gezinnen met armoederisico
- Huishoudens met laag inkomen

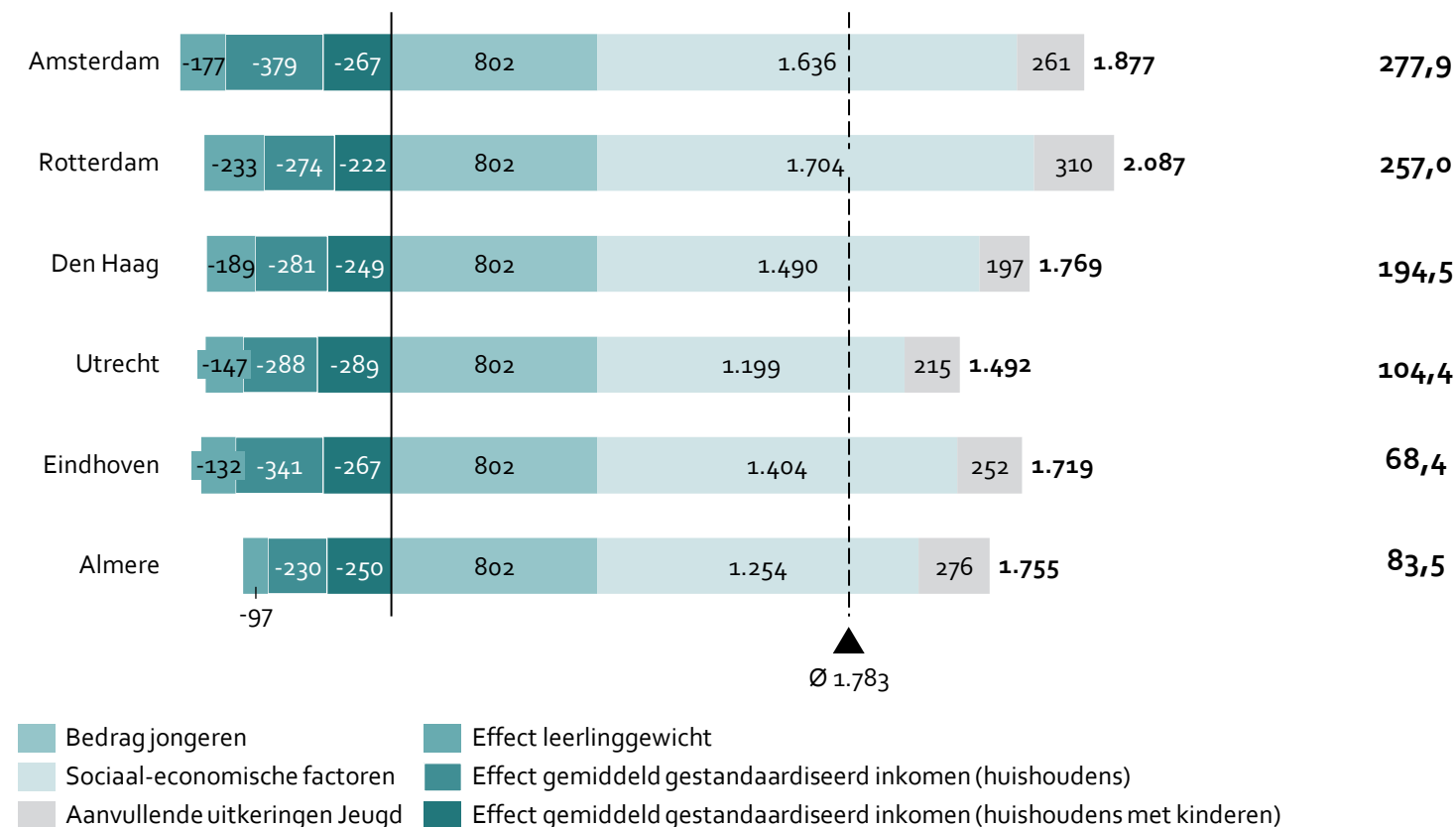
3) Een aanvullende uitkering in verband met nieuw overgedragen taken en/of nieuw geïnitieerd beleid vanuit het Rijk.

4) Een negatieve correctie op de totale uitkering afhankelijk van het aantal leerlingen met een bepaald leerlinggewicht. Hoe meer gewichtsleerlingen in de gemeente, hoe hoger de correctie

5) Een negatieve correctie op basis van het gemiddeld huishoudinkomen en het gemiddeld huishoudinkomen van huishoudens met kinderen. Hoe hoger het inkomen hoe hoger de correctie

Uitkering gemeentefonds 2019 (inclusief aanvullende uitkering) voor Jeugd per jeugdige inwoner, €

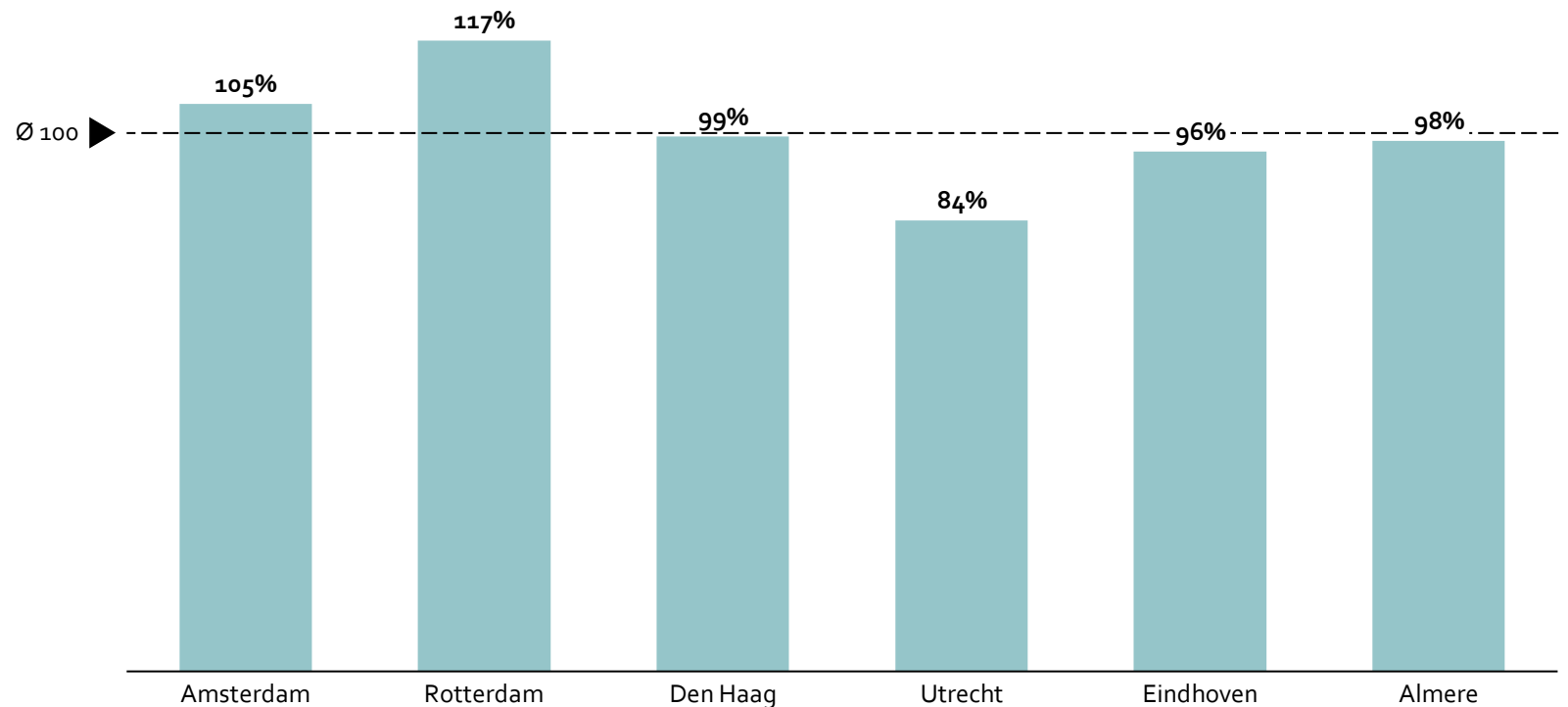
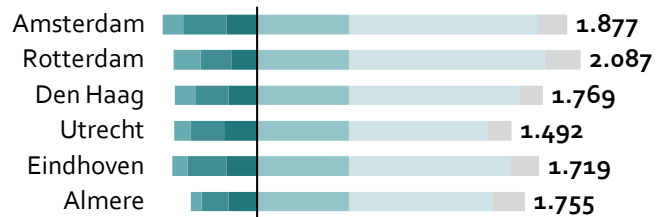
Totale uitkering, € mln

1. Zie voor meer uitleg van de factoren ook [slide 13](#)

De uitkering per jeugdige liggen in Amsterdam en Rotterdam boven het gemiddelde van de zes steden

Correctiefactor voor sociaal-economische factoren, 100 = gemiddelde van de 6 steden

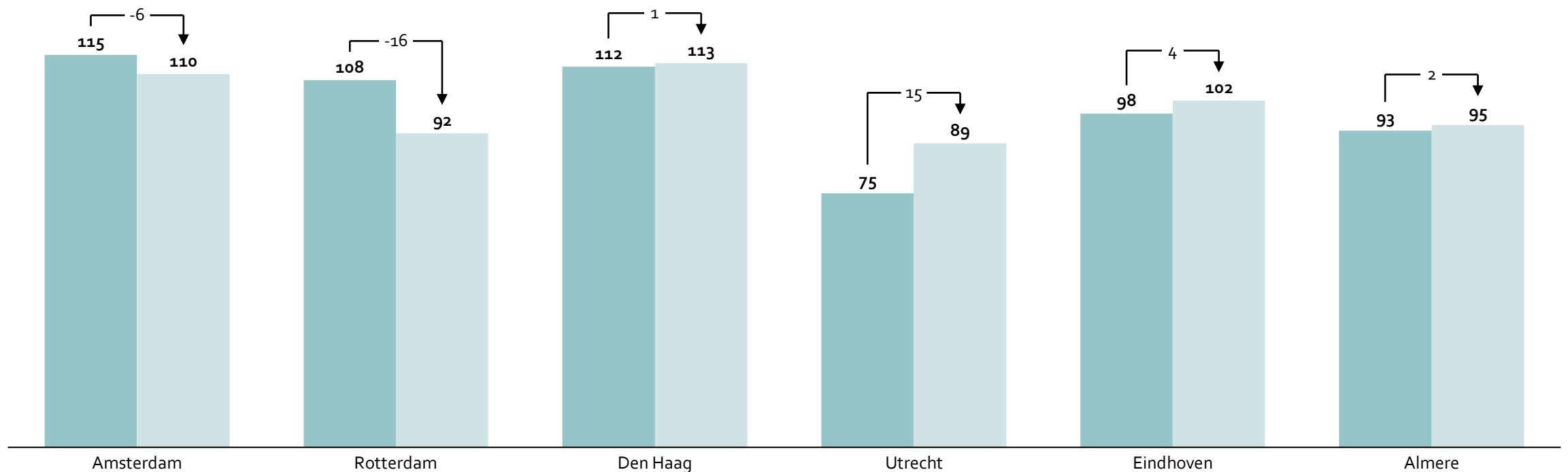
Door te kijken naar de hoogte van de gemeentefondsuitkering per stad t.o.v. de gemiddelde uitkering van de zes steden, kan de invloed van de sociaal-economische factoren op het jeugdbudget worden bepaald. Hiermee kan een correctiefactor worden bepaald zoals te zien in de grafiek hiernaast

Na correctie liggen Amsterdam en Den Haag nog steeds boven het gemiddelde, Rotterdam komt echter onder het gemiddelde

Indexatie van uitgaven ten opzichte van gemiddelde 6 steden, realisatie en gemeentefonds 2019, 100 = gemiddelde van de 6 steden

- Indexatie zonder correctie sociaal-economische factoren
- Indexatie met correctie sociaal-economische factoren

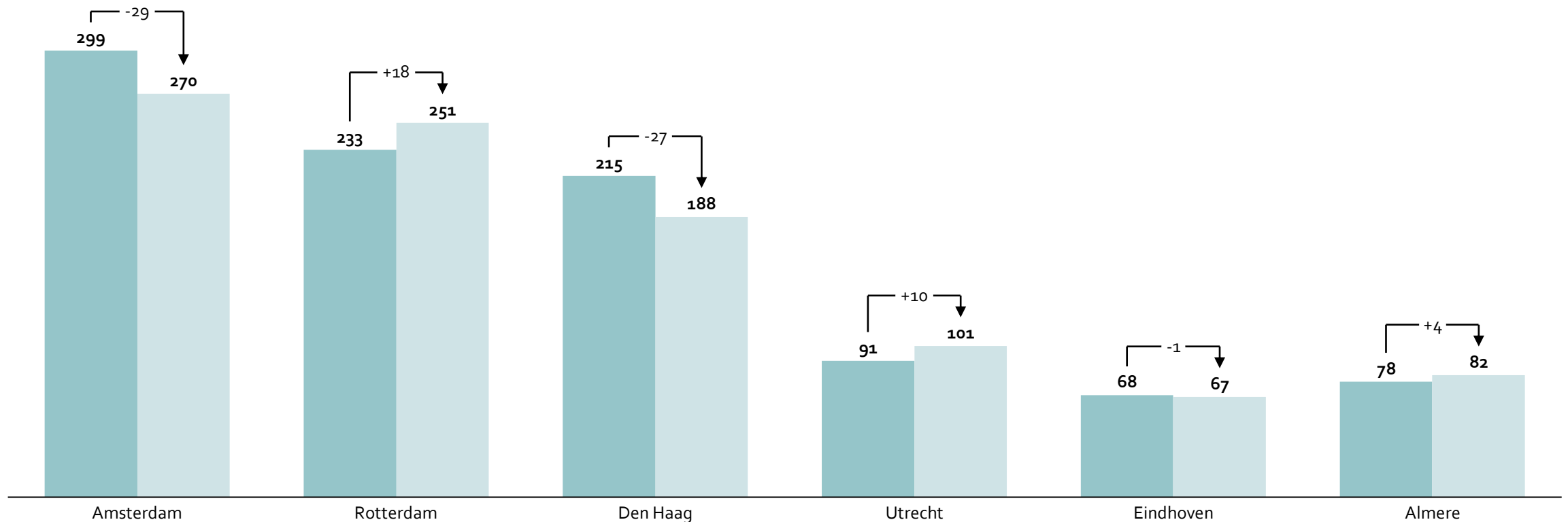

Om op het gemiddelde (na correctie SES) te komen zullen A'dam en Den Haag hun uitgaven significant moeten minderen

Vergelijking uitgaven en mogelijke uitgaven jeugdhulp, € mln

■ Realisatie 2019
■ Verwachte uitgaven obv. gemiddelde zes steden en toepassing SES indicatoren

Let op: in deze berekening zijn geen apparaatkosten meegenomen. Deze komen dus nog bovenop de uitgaven.

Achtergrond

Verdeling jeugd in specialistische jeugdhulp en preventie & overig

Realisatie 2019, € mln

Let op: De cijfers geven een goede indicatie, maar zijn niet 100% vergelijkbaar. Er is getracht de vergelijking zo goed mogelijk te maken obv beschikbare informatie (zie ook de bronnen op [blz 12](#))

Type	Amsterdam	Rotterdam	Den Haag	Utrecht	Eindhoven	Almere
	Totaal 112,9 mln	Totaal 106,1 mln	Totaal 83,1 mln	Totaal 35,1 mln	Totaal 24,2 mln	Totaal 26,2 mln
Preventie & overig		<ul style="list-style-type: none"> Wijkteams en WMO loketten (50% Jeugd) (98,2 totaal, 49,1 Jeugd) Maatwerk-dienstverlening 18- (57,0) 	<ul style="list-style-type: none"> Participatie zorg en welzijn (38,3) Jeugdgezondheids-zorg en jeugdteams (44,8) 	<ul style="list-style-type: none"> Gewoon opvoeden (3,8) Buurtteams jeugd en gezin (21,0) Passende jeugdbescherming (10,3) 	<ul style="list-style-type: none"> Wijkteams (32,9 totaal, 16,4 Jeugd) Geëscaleerde zorg 18- (7,8) 	<ul style="list-style-type: none"> Buurt, ouderen en jongerencentra (50% Jeugd) (1,9 totaal, 1,0 Jeugd) Algemene voorzieningen welzijn (50% Jeugd) (16,5 totaal, 8,3 Jeugd) Jeugdhulp zonder verblijf zonder beschikking (6,4) Jeugdbescherming en reclassering (4,2) Jeugdwelzijn en preventie (3,3) Sociale infrastructuur (3,1)
Specialistische jeugdhulp	Totaal 186,0 mln	Totaal 126,4 mln	Totaal 132,1 mln	Totaal 56,2 mln	Totaal 44,1 mln	Totaal 51,3 mln
		<ul style="list-style-type: none"> Geëscaleerde zorg 18- (126,4) 	<ul style="list-style-type: none"> Maatwerk-dienstverlening en geëscaleerde zorg 18- (132,1) 	<ul style="list-style-type: none"> Aanvullende zorg jeugd (56,2) 	<ul style="list-style-type: none"> Maatwerk-dienstverlening 18- (44,1) 	<ul style="list-style-type: none"> Jeugdhulp zonder verblijf met beschikking (30,1) Jeugdhulp met verblijf (19,1) Top specialistische jeugdhulp (2,1)
Totaal	298,9 mln	232,5 mln	215,2 mln	91,4 mln	68,4 mln	77,5 mln

Apparaatkosten zijn in alle gevallen *niet* meegenomen

Achtergrond

Bronvermelding

	Amsterdam	Rotterdam	Den Haag	Utrecht	Eindhoven	Almere
Bronnen	<ul style="list-style-type: none"> Realisatie 2019 Begroting 2020 (p. 147-168) Publicatie gemeentefonds (p. 7 & 18) 	<ul style="list-style-type: none"> Realisatie 2019 Begroting 2020 Publicatie gemeentefonds (p. 7 & 18) 	<ul style="list-style-type: none"> Realisatie 2019 Begroting 2020 Publicatie gemeentefonds (p. 7 & 18) 	<ul style="list-style-type: none"> Realisatie 2019 Begroting 2020 Publicatie gemeentefonds (p. 7 & 18) 	<ul style="list-style-type: none"> Realisatie 2019 Begroting 2020 Publicatie gemeentefonds (p. 7 & 18) 	<ul style="list-style-type: none"> Realisatie 2019 Begroting 2020 Publicatie gemeentefonds (p. 7 & 18)
Afwegingen	<ul style="list-style-type: none"> Samen DOEN budget is voor de helft aan Jeugd en de helft aan Zorg toegeschreven Overig zorg en jeugd is voor de helft aan Jeugd en de helft aan Zorg toegeschreven 	<ul style="list-style-type: none"> Wijkteams en WMO loketten is voor de helft aan Jeugd en de helft aan Zorg toegeschreven 	<ul style="list-style-type: none"> - 	<ul style="list-style-type: none"> - 	<ul style="list-style-type: none"> Wijkteams zijn voor de helft aan Jeugd en de helft aan Zorg toegeschreven 	<ul style="list-style-type: none"> Buurt ouderen en jongeren centra zijn voor de helft aan Jeugd en de helft aan Zorg toegeschreven Algemene voorzieningen welzijn zijn voor de helft aan Jeugd en de helft aan Zorg toegeschreven

Apparaatkosten zijn in alle gevallen *niet* meegenomen

Achtergrond

Overzicht factoren in de clusteruitkering jeugd in gemeentefonds

Overzicht factoren die de uitkering uit het gemeentefonds voor jeugd bepalen

Factoren	Duiding factoren
# jeugdigen	Standaard uitkering per jeugdige
Huishoudens met laag inkomen	
Uitkeringsontvangers	
Minderheden	
Eenouderhuishoudens	Extra uitkering op basis van sociaal economische factoren
Klantenpotentieel regionaal	
Omgevingsadressendichtheid	
Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	
Basisonderwijsleerlingen met leerling gewicht 0,3 of 1,2	Korting uitkering voor leerlinggewicht
Gemiddeld gestandadiseerd inkomen huishoudens	
Gemiddeld gestandadiseerd inkomen huishoudens met kinderen	Korting uitkering voor hoge inkomens
Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	
Eenouder huishoudens met 2 of meer kinderen	
Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	Extra uitkering op basis van sociaal economische factoren
Bijstandsonvangers eenouderhuishoudens	
Uitkeringsontvangers minus bijstandsonvangers	
Aanvullende uitkeringen Jeugd	Extra uitkering uitkering in verband met nieuw overgedragen taken en/of nieuw geïnitieerd beleid vanuit het Rijk.

it's public

Plantage Middenlaan 62, 1018 DH, Amsterdam
www.itspublic.nl

Voor vragen over deze publicatie:
Hugo den Breejen (hugo.denbreejen@itspublic.nl)

Open source beleid

Gebruik van dit document is vrij, open te delen voor en door iedereen, in lijn met de Creative Commons Attribution 4.0 International License. Een kopie van deze licentie is hier te vinden: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Gebruikt materiaal in deze publicatie

Foto omslag: CCO

Iconen powerpoint: rechtenvrij

